

Budstikka

Nummer 3 - Desember 1998

Årgang 3

Det nye porselenet er klart!

Vi gjentar fjorårets suksess. Krus og tallerken med nye motiv klar for salg.

Se side 5

Vi inviterer
til turer til
vikingenes
handel-
steder

Se side 6 og 7

Freddy Svanberg

Lederen har ordet

BYEN SOM FORSVANT

Det er god stund siden siste utgave av Budstikka! I en forening som baserer seg på frivillig innsats fra medlemmene, er det ikke alltid så lett å få til ting så ofte som man kunne ønske seg, men medlemsavis 3 til 4 ganger i året er tross alt ikke så galt.

I forrige nummer dreide lederen seg om utviklingen på Kaupang, og det gjør den også denne gang. Noe har skjedd siden sist. Det er besluttet å sette i gang nye utgravninger. Prøveutgravning skulle starte allerede i høst, men ble stanset av faren for smittespredning av potetålen som er konstatert i nabolaget. Så langt ser det ut til at det ikke er aktuelt å starte til våren av samme årsak. Imidlertid har vi fått signaler som sier at selve utgravningene er planlagt å ta til i 2000. De vil pågå i mange år. Vi kan derfor se fram til en spennende periode med ny viten om byen som forsvant for over 1100 år siden.

Arkeologien har, som de fleste andre vitenskaper, gjennomgått en sterk utvikling i tiden som har gått siden de forrige utgravningene på Kaupang. Vi må derfor forvente nye

og spennende opplysninger om byen og de menneskene som bodde der.

Når utgravningene tar til, er dette også oppfyllelsen av en av Kaupangprosjektets viktigste målsettinger. Samtidig byr det på nye utfordringer. Vi må nå skjerpe oss i bestrebelsene på å skape muligheten for at resultatene av utgravningene kan vises permanent der de hører hjemme - ved Kaupang. Når nå lokalpolitikere og andre også tar til orde for dette, så er det all grunn til å hilse disse utspillene velkommen. I all beskjedenhet tror vi at Kaupangprosjektets fokusering på saken har hatt en viss betydning, og det blir vår oppgave å støtte opp så godt det lar seg gjøre.

En utgravning på Kaupang vil koste mange millioner kroner. Pengene er ikke på plass, og såvidt vi forstår, vil det være behov for store sponsortilskudd. I Vestfold har vi lang tradisjon for at næringslivet støtter denne type tiltak. Såvel utgravningene av Osebergskipet som de forrige utgravningene på Kaupang ble muliggjort ved at lokale bedrifter gikk inn med støtte.

Nye utgravninger på Kaupang kan ha stor betydning for distriktet. La oss håpe at næringslivet i Vestfold kjenner sin besøkelsestid også denne gangen.

Turen går til...

Ettermiddagsåsen på Gon i Tjølling

- På åsens høyeste punkt, høyt og fritt (når du ser bort fra en hytte som ligger rett ved) ligger en av distriktets store gravrøyser fra bronsealder-jernalder. Oppe på plataet kan du nyte utsikten i syd utover havet og med Stavern og Brunlanes i sydvest. Røysa er vesentlig bygget av rullestein, men noe bruddstein er også brukt som byggemateriale. Noe omrotet i midtpartiet, men ellers urørt.

- Hvordan komme dit: Kjør helt ut til Gon og følg Sandvikaveien rett fram til parkeringsplassen for hyttene. Derfra følger du skogsveien opp mot hyttene ca 50 meter og går stien til høyre opp på Ettermiddagsåsen. Røysa er så stor at du lett vil finne den og mens du nyter en kopp god varm drikke, kan du fundere over hvem som fikk dette store gravminnet for 1500 år siden eller mer.

Boktipset:

Denne gangen legger vi bort den faglige og populærvitenskaplige litteraturen og tar fram Vera Henriksens triologi Sølvhammeren, Jærtegn og Helgenkongen fra 1961-1963.

Mange av dere har nok leste bøkene tidligere, men de er verdt å lese igjen. Og for de av dere som ikke kjenner bøkene, ta en tur på biblioteket eller i venners bokhyller og les. Du føler stemning og livet rett etter år 1000 på nært hold. Du kan også låne dem som lydbøker på Larvik bibliotek.

Første bind – Sølvhammeren:

Handlingen foregår i en dramatisk brytningstid da Olav Haraldsson forsøker å fullføre kristningen av landet. Men det er også en kjærlighetshistorie

med Tore Hunds søster, Sigrid fra Bjarkøy som hovedperson.

Annet bind – Jærtegn:

Olav regjerer med hard hånd, det gjæ-

rer i folket, krig og uår truer, sotten herjer. Sigrids husbond Olve Grjotgardsson blir drept av kongens menn og Sigrid blir gift bort til Kalv Arnesson.

Tredje bind – Helgenkongen:

Etter slaget på Stiklestad får Kalv Arnesson trønderhøvdingen Einar Tambar-skjelve mot seg og Sigrid og Kalv må flykte til Orkenøyene. Til slutt gir Harald Hardråde Kalv forlik – et forlik som imidlertid blir av kort varighet.

Styret Informerer

Leder:

Freddy Svanberg
33 45 95 85

Nestleder:

Anne Gilding
33 11 48 37

Sekretær:

Gro R. Stalsberg
33 12 47 36

Kasserer:

Gjert Jahnsen
33 12 51 51

Styremedlemmer:

Erland Blakstad
Bjørn Bergene
Hallvard Høyessen

Vara:

Wenche Hellum
Eva Smith-Meyer

Foreningens adresse:

Kaupangprosjektet
Olav Flåtensvei 3a
3280 Tjodalyng

Fax: 33 12 50 42

Bankgiro:

2510.25.39837

Utforming:

Steinar Stalsberg

Trykk:

Preutz Grafisk AS
3269 Larvik

Medlemsarrangement 1999

Fra vår aktivitetskomite har vi fått en foreløpig oversikt over planlagte arrangementer

- 23. februar** Årsmøte på Tjodalyng – kl. 19.00
Februar/Mars Vintergilde
18. mars 1999 Medlemskveld på Tjodalyng kl. 19.00
Tema: Nye funn på Kaupang
Beverting og utlodning
21.-23. Mai Medlemstur til Birka ved Stockholm
Kaupangs nære handelsforbindelse
4. juni En sommerfest for medlemmene
Gilde i Skiringssalens skoger
Juni Teltåpning på Kaupang
August/Sept. Markvandring
November Foredrag på Tjodalyng
Historisk tema

Vi beklager - ikke årsskrift i 1998

Som alt annet Kaupangprosjektet holder på med drives også Historisk faglig komite av frivillige ildsjeler. At vi i år ikke kommer med et nytt årsskrift skyldes både for liten inngang av stoff og for liten tid til å bearbeide og hente inn artikler. Vi satser på å være på banen igjen i 1999. Men vi har flere igjen av 1997 utgaven - artiklene er like aktuelle i år som i fjor! Pris kr. 100,-.

Internett

Kaupangprosjektets internettsider er endelig ute også med engelsk tekst takket være god hjelp fra bl.a. Tommy Andre Nyquist ved Thor Heyerdahl vg.skole. Vår adresse er <http://home.sol.no/~kaupang>

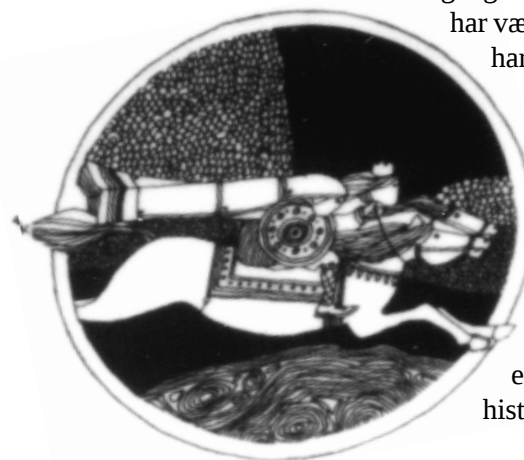
Det nye porselenet er klart!

Oppfølgeren til fjorårets porselenssuksess er klar. Krus og tallerkener er nå under produksjon. Styret og prosjektleder er svært godt fornøyd med den nye designen.

For samleverdiens skyld produseres, også denne gangen, kun et begrenset antall; 250 krus og 200 tallerkener. Man regner med at porselenet vil "gå som varmt hvetebrød". Krus og tallerkener er leveringsklare rundt 1. desember.

Oppfordringen går til alle Kaupangprosjektets medlemmer: TA KONTAKT NÅ - for å sikre deg krus og tallerkener.

Denne gangen er det Ingjerd Beate Nyhus Larsen som har vært Kaupangprosjektets prosjektleder. Hun har i samarbeid med Anette Misje, markedssekretær hos Porsgrunn Porselen og kunstneren Astrid Skaaren-Fystro funnet fram til et nytt lokalt historisk motiv: I bakgrunnen kneiser røysene på Mølen, og i forgrunnen rir to barn om kapp. Rytterne er tidsriktig kledd i forhold til vikingtid. Motivvalget har gitt kunstneren anledning til å bruke minner fra sin egen barndom, for så å sette dem inn i et historisk perspektiv.

Porselenet har samme fasong og stil som forrige gang. At Astrid Skaaren-Fystro også denne gangen har stått for designen gir svært god harmoni mellom den nye og den tidligere serien. Kaupangprosjektet tar sikte på å gi ut en ny serie med historisk motiv hvert år framover.

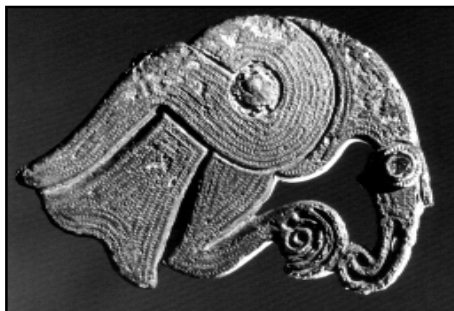
Vi håper porselenet kan bli "årets gave", både privat og for det lokale næringsliv.

Et krus koster 220 kroner og tallerkene koster 230 kroner pr. stk.
Kontakt Ingjerd på tlf: 33 18 34 46, Gro tlf: 33 12 47 36
eller Gjert på tlf: 33 12 51 51 for bestilling.

Bli med på en historietur til Birka på Bjørkø

Kaupangprosjektet tilbyr interesserte i å være med på en tur til Birka som ligger på Bjørkø, en øy i Mälaren 30 km vest for Stockholm.

Øya er i dag 60 km² med en stor vik som nesten deler øya i to. Den sørlige delen består stort sett av fjell og morene og er ganske ufruktbar. Den nordlige delen, som er mest interessant for oss, har mer leirjord og små daler med god fruktbar jord. På denne delen ligger Bjørkø by, som har røtter helt tilbake til slutten av forhistorisk tid. Her ligger også Sveriges kanskje mest kjente fornminneområde med flere større og mindre gravfelt, forsvarsverk og voller og et stort svartjordsområde, der bøndene til alle tider har gravd opp merkelige gjenstander. Det har vært

stor interesse for området helt fra 1600-tallet da de første arkeologiske utgravningene fant sted. Birka omtales i flere kirkelige latinske skrifter fra vikingtid. Noe lignende område mener de ikke finnes på den skandinaviske halvøya (sier svenskene).

Stedet ble regnet som et av Nordens viktigste handelssteder på linje med Hedeby i Nord-Tyskland og Kaupang her hos oss. For oss vil det være mye interessant å se. Det er bygget et museum på øya hvor en identisk modell av den utgravde vikingbyen befinner seg. Bryggene, handelsbodene, beboelseshus, skip med mer viser hvordan folk virket og levde. I museet kan vi også se gjenstander som er gravd ut i dette området.

Frist for bindende påmelding er **1. Mars 1999.**

Vi har satt **20 stk** som minimum deltakere.

Påmelding skjer til **Gro R. Stalsberg**, tlf. 33 12 47 36, fax 33 12 50 42, eller **Ingjerd Beate N. Larsen**, tlf. 33 18 34 46.

Turen vil bli arrangert fra 21.-23. Mai 1999. Vi reiser med tog eller buss fra Larvik jernbanestasjon til Gardemoen tidlig fredag morgen og flyr derfra til Stocholm. Vi beregner to overnattinger i Sveriges hovedstad.

For å komme ut til Bjørkø er det en times båttur fra Stockholm

Flytur med opphold og frokost kommer på ca. 2130,- og tog Larvik/Gardemoen t/r kr. 500,- pr. prs. Vi kan eventuelt bruke buss t/r Larvik/Gardemoen i stedet for tog – den koster totalt kr. 6000,-. Båtbillett til Bjørkø inkl. museumsbillett og guide kr. 200,- pr. prs. I tillegg kommer måltider utenom frokost.

Håper dette tilbudet kan friste og at du har lyst til å melde deg på!

Vi planlegger flere turer utenlands:

År 2000 23.6.-25.6. Borg i Lofoten.

Hotell: overnatting på Leknes Quality kr. 700 m/frokost

Fly: Torp/Leknes kr. 3055,-
Inngangsbillett på Borg kr. 50,-
Og kanskje en spennende og spesiell St.Hansnatt

År 2001 Mai mnd. York i England

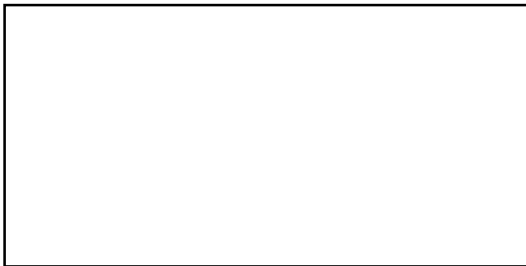
Hotell: Bed and breakfast kr. 400,-

Fly: Gardemoen/Newcastle t/r kr 2500,-

Buss: Larvik/Gardemoen t/r, totalt kr. 6000,-

Div. inngangsbilletter kr. 200,-

B

Returadresse:

Budstikka
Gro Stalsberg
Olav Flåtensvei 3a
3280 Tjodalyng

Mye besøk på
Kaupang i
sommer!

Annet for salg:

Det er ca 10 **tallerkener** igjen av fjorårets produksjon - pris kr. 230,-

Bronsenøkkel, kopi av nøkkel funnet på Bergene - kr. 150,-

«**Oldtidsreiser i Søndre Vestfold**»

vår bestselger - noen få igjen, pris kr. 40,-

Årsskrift 1997, kr. 100,-

Ta kontakt med Gjert tlf. 33 12 51 51
eller Gro på tlf. 33 12 47 36

Vi kan glede oss over stadig stigende besøk i våre informasjonstelt på Kaupang! Ut fra vår gjestebok kan vi slå i bordet med over **3000 besøkende** i løpet av et par hektiske måneder. En stor og varm takk til Gjert Jahnsen som hver eneste dag lukker opp teltene og med glede tar seg av de besøkende, før han stenger igjen ved 21. tiden etter 10-12 timers åpningstid. Vi hadde ikke greid det uten hans innsats.

Vi vil med dette benytte anledningen til å ønske dere alle en riktig god jul og et godt nytt år. Takk for støtten i året som gikk - vi tror på et aktivt og spennende år i 1999 og håper dere er med oss videre på ferden.

